

Mäns förlorade *anknytning*

Psykologer förklarar patriarkatet.

CAROL GILLIGAN

**WHY DOES
PATRIARCHY
PERSIST?**

NAOMI SNIDER

WHY DOES
PATRIARCHY
PERSIST?

Carol Gilligan
och Naomi
Snider
[Polity Books
2018]

I boken *Why does patriarchy persist?* definieras patriarkat som en kultur baserad på en hierarkisk struktur, där vi ser mänskliga egenskaper som antingen maskulina eller feminina, och där det maskulina anses överordnat. Titeln skvallrar om att boken vänder sig till redan frälsta, som skriver under på tidigare nämnda samhällsanalys. Men därmed inte sagt att innehållet inte kan tilltala en bredare publik.

Psykologiforskarna Carol Gilligan och Naomi Snider tar sig nämligen an frågan om varför den patriarkala ordningen fortfarande existerar ur ett psykologiskt perspektiv. De gräver djupare än den slentrianmässiga förklaringen att "män med makt inte vill lämna ifrån sig den" och frågar sig hur detta egentligen kommer sig.

En stor del av svaret verkar stå att finna i anknytningsteo-

rin, signerad psykiatern och psykoanalytikern John Bowlby. I hans klassiska experiment och iakttagelser av barn som separerats från sina föräldrar, eller där föräldrarna inte varit förmögna att ge barnet tillräcklig närhet, noterar han avstängdhet respektive överdriven omvårdnad i senare relationer. Författarna menar att just känslomässig avstängdhet är ett typiskt manligt drag som premieras i det patriarkala samhället, medan att som kvinna i stället vårda andras – ofta mäns – känslomässiga behov och underordna sina egna, är den typ av kvinnlighet som föredras.

BOKEN FÄSTER STOR vikt vid att vi är relationella varelser och diskuterar hur kontakt, eller snarare förlusten av genuin mänsklig kontakt, delvis kan förklara hur hierarkier, som patriarkatet – men även den strukturella rasismen, påpekar författarna – kan upprätthållas. Att på riktigt möta och empatiskt försöka förstå andra omöjliggör den typen av strukturer, menar de och hänvisar till såväl Gamla testamentet

TALA ÖM DET
Vägen till jämställdhet går via relationer där sårbarhet får synas och talas om.

som Sigmund Freud för att diskutera hur känslan av förlorad makt och kontroll kan böttna i den djupt mänskliga rädslan för att bli lämnad och sårad. De menar att botemedlet är kärlek genom relationer och möten, där sårbarheten får synas och talas om, inte stängas av och i värsta fall kanaliseras i aggressivitet. Att mäns aggressivitet och våld mot kvinnor ofta uppstår i situationer där männen känt sig avvisade är i det här sammanhanget tanke-

väckande. Liksom de studier som författarna refererar till, där man skönjer en tendens att pojkar i tonåren slutar känna efter hur de mår.

BOKEN HADE KLARAT sig bra med de referenser till tidigare forskning och psykologiska teorier som presenteras. Men i ett försök att styrka sin tes delar författarna också med sig av personliga historier om att verka som forskare i en mansdominerad värld och den

osunda responsen att fly från djupare relationer, efter att ha förlorat en far i tidig ålder. Detta öppnar upp för kritik mot anekdotisk bevisföring utifrån ett vetenskapligt perspektiv, det "manliga" perspektivet om man så vill. Att understryka poängen med ett personligt och "kvinnligt" tilltal – ett sätt att bryta sig ur ordningen och visa på att det personliga är politiskt – är i just det här fallet tyvärr också bokens svaghet.

– Karin Skagerberg